

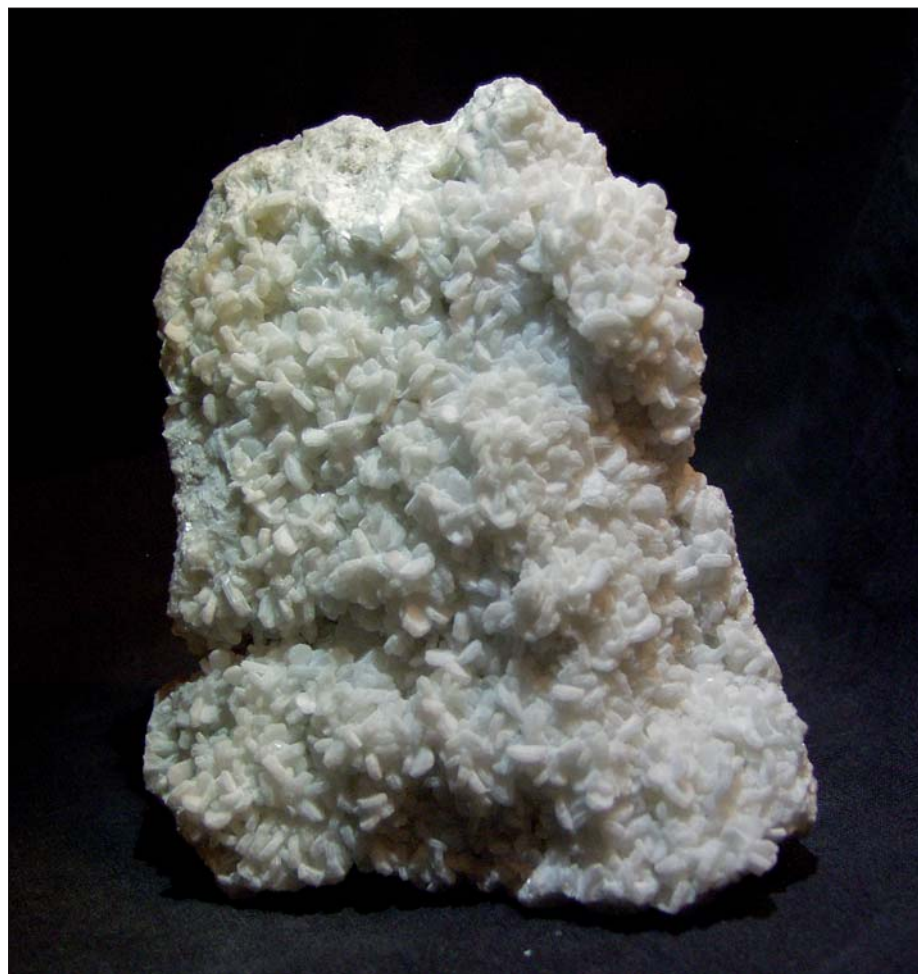
Et funn av zeolitter fra Gamlegrendåsen, Kongsberg

Av Knut Edvard Larsen og Henrik Sundland

I forbindelse med sprengning for et nytt vannavløpsanlegg til et nytt boligfelt på Gamlegrendåsen Nord i Kongsberg kommune ble det i april 2012 blottet en sprekkfylling med noen druser med hvite krystaller av et zeolittmineral. Forekomsten ligger i en bruddsone, og er rettet nord/syd. Det ble innsamlet noen grupper med hvite, plateformede krystaller av stilbitt/stelleritt.

Krystallene som målte 5 x 4 mm, er typisk pseudorombiske, hvite, plateformede etter {010} og med spiss terminering. Flere var dekket av bittesmå kvartskrystaller. Prøver av materialet ble vist frem på Steintreffet i 2014.

"Jeg var allerede kjent med at det var en gang med pyritt og zeolitter i det området hvor det ble sprengt", forteller Henrik

Hvite krystaller av stilbitt/stelleritt dekket med ørsmå krystaller av kvarts fra Gamlegrendåsen N, Kongsberg. Den største stoffen som ble innsamlet, størrelse : 12 x 10 cm. Samling og foto: Henrik Sundland.

Sundland, som oppdaget drusene. Han hadde derfor vært innom boligfeltet flere ganger under sprengningsarbeidet, men uten å finne noe særlig. De utsprengte massene dekket til de aktuelle områdene. "Men", forteller han videre, "en søndag jeg var oppom, så jeg at man hadde gravd ut noen hull for vann og avløp. Rett ved det ene hullet i Hans Brattebergs vei, lå en enslig nesten uskadet hvit stoff med hvite krystaller opp-ned i massene. Stoffen som målte 6,7 x 3,5 cm bestod av en liten kvarts og krystaller av et hvitt mineral som ble antatt å være zeolittmineralet stilbitt.

Han kikket nærmere på hullet: "Litt mer romstrøring i hullet førte til avduking av ei jordfyllt druse knapt 20 cm dyp og 8-10cm bred. Fra dette kom flere stygge stuffer av meget eroderte krystaller. Nå visste jeg ihvertfall at det var noe under her. Neste dag er jeg igjen på plass med verktøy, men da er det kun et kumlokk å se på bakken. Null hull. Det er ikke før neste helg igjen jeg finner igjen materialet som var gravd opp fra hullet, i en avstand av 30-40m fra denne. Da er både slegge og vernebriller tilgjengelig. Steinene med åra delte seg uten store problemer. Utbyttet ble ca 25 stuffer hvite krystaller av varierende størrelse, overstrødd med mikrokvarts".

Prøvene ble sendt til NHM i Oslo, og en foreløpig identifikasjon er gjort. Det dreier seg om enten mineralet stilbitt eller stelleritt. Visuelt er det ikke mulig å skjelne mellom disse. Stilbitt har det samme tetrahedrale rammeverk og utgjør en kontinuerlig blandingsrekke med stelleritt. For å helt sikkert skjelne mellom stilbitt og stelleritt kreves en rekke nøyaktige analyser, både kjemisk analyser og XRD (røntgen).

Stelleritt er tidligere kjent i fra dette området, fra sølvgruvene på Kongsberg og fra Fiskeløs skjerpert i Øvre Eiker (Selbekk 2010).

Litteratur:

Selbekk R.S. (2010): Norges mineraler. En revidert utgave av Norges mineraler (Neumann 1985). Tapir-NGU-NHM. 552p

En lignende mineralisering fra samme området som Henriks funn kan sees i en veiskjæring langs E 134, ved Liverudbekken. Ser en nærmere på de hvite, møkkete skorpen foran hammeren, så består de av små stilbitt/stelleritt krystaller. Mange av krystallene har og en tynn skorpe av ørsmå kvartskrystaller.

GEOTOP www.geotop.no

Morten Bilet
Bilet Geoservice
Pb. 157, 1430 Ås, Norway
+47 47415260
geotop@geotop.no

**Minerals
Meteorites
Fossils
Jewelry**

20% rabatt til alle med NAGS-kort.

